

Razvoj turizma na temo starih Slovanov v občini Preddvor in aktivnosti projekta ŽIVE LEGENDE za začetek takega turizma

Izhodišče:

Arheološka najdišča&najdbe iz obdobja starih Slovanov v občini Preddvor kot priložnost za razvoj trajnostnega turizma

Območje občine Preddvor je zelo bogato z različnimi zgodovinskimi objekti, arheološkimi najdišči in nesnovno dediščino iz njegove večtisočletne zgodovine. Poleg številnih gradov še posebej izstopajo najdišča iz obdobja pozne antike in starih Slovanov, ki so pomembna ne le v slovenskem, temveč tudi v širšem evropskem merilu (Sv. Lovrenc, Gradišče nad Bašljem, Sv. Jakob, ...). Vseslovensko in (srednje)evropsko pomembna staroslovanska postojanka z zadostnimi in dovolj zanimivimi najdbami z zanimivo, celovito interpretacijo, nudijo podlago za privlačno ponudbo tako za turiste kot tudi za strokovnjake, arheološke/zgodovinske navdušence in šolski turizem.

Na drugi strani sonaravni način življenja starih Slovanov in ohranjena narava širšega območja O. Preddvor omogočajo oblikovanje ponudbe, ki se približuje zahtevam oz. željam vse večjega števila turistov; gre za tako imenovani doživljajski turizem ter turizem zdravega aktivnega življenja. Tako ta del zgodovine občine Preddvor omogoča oblikovanje ponudbe, ki se približuje zahtevam oz. željam vse večjega števila turistov, hkrati pa temelji na naravnih in kulturnih danostih tega območja in se povezuje z dosedanjjo ponudbo (kulinarika, kmetijska pridelava, običaji...). Vse to ponuja prebivalcem in sedanjim turističnim ponudnikom **nove priložnosti**, s predstavljanjem tega dela zgodovine pa se tudi krepi širša **prepoznavnost občine Preddvor**.

KAJ POTREBUJEMO ZA RAZVOJ TAKEGA TURIZMA ?

- Programe aktivnosti za obiskovalce (učenje in interpretacija, doživljanje, sonaravni način življenja...) + DOLGOROČNA IN CELOVITA VIZIJA IN NAČRT;
- Osebe/Izvajalci (vsebina & trženje);
- Infrastruktura&oprema;
- Povezovanje s sorodnimi ponudniki na lokalnem/regionalnem nivoju (namestitve, prehrana, obrti, domači izdelki, kultura, rekreacija...) ter razvoj&prilagoditev ponudbe;
- Povezovanje z drugimi ponudniki „staroslovanstva“ (SLO, Evropa...);
- Promocija: p. lokacije ter splošna-širša promocija slovanstva (po vzoru Rimljanov);
- Finančni in materialni viri (vključno s prostorom za izvajanje).

Pobuda Občine Preddvor za razvoj turizma Starih Slovanov v Bašlju

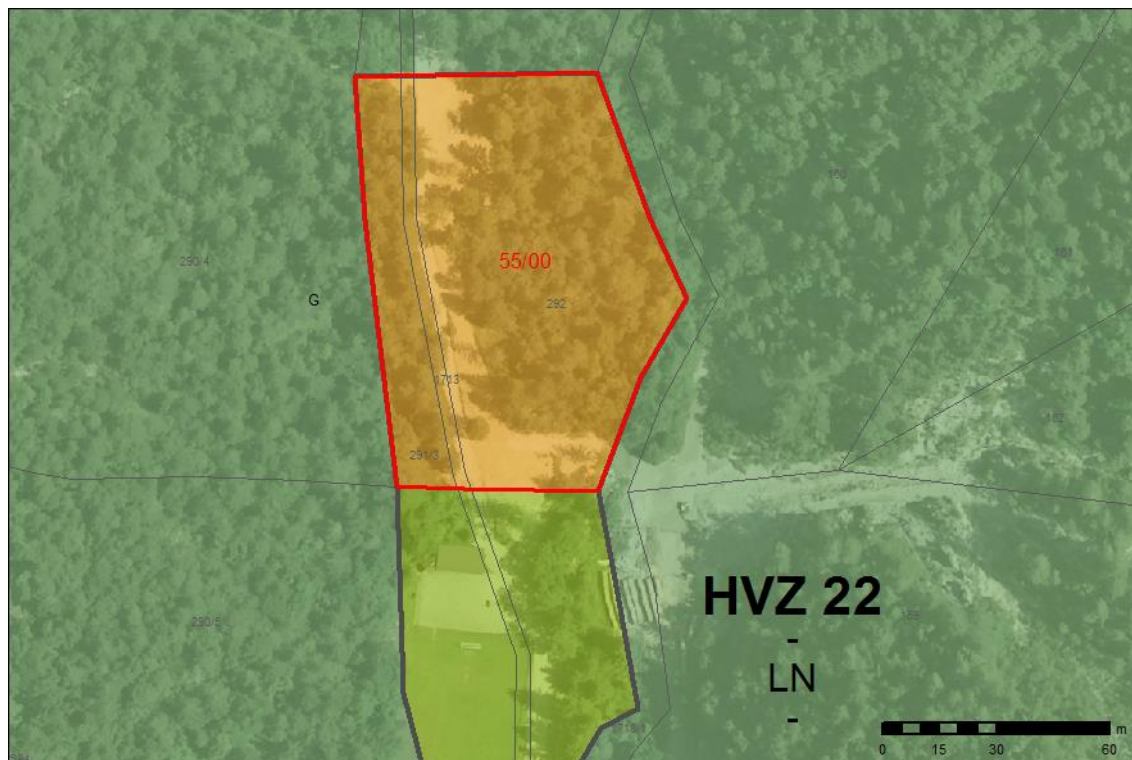
Razvoj turizma v povezavi s naravnimi danostmi (visokogorsko zaledje, reka Kokra, jezero Črnava, bližina Krvavca) in številnimi ohranjenimi objekti kulturne dediščine je ena izmed strateških razvojnih prioritiet občine Preddvor. Stari Slovani, njihova najdišča in zgodbe o načinu življenja so ena od takih izhodišč za turizem.

V severnem delu Bašlja je urejen športni park, lokacija pa predstavlja tudi izhodišče za planinske poti. Občina Preddvor zato želi ponudbo na lokaciji razširiti z ureditvijo Slovanske vasi, ki bi združevala turistične programe (izletniški turizem) z izobraževalnimi (kulturnozgodovinskimi) vsebinami.

V sodelovanju med občino Preddvor – krajevno skupnostjo Bašelj, Zavodom za varstvo kulturne dediščine, OE Kranj in Gorenjskim muzejem ter drugimi deležniki, se načrtuje v dolini pod arheološko naselbino Bašelj – višinska naselbina Gradišče (EŠD 5547) postaviti doživljajsko naselje Slovanska vas. To bi bila učno – doživljajska naselbina, ki prezentirala način življenja Slovanov v obdobju naseljevanja teh krajev, njihov način življenja, oblačenja, navade, običaje, prehrano itd.

Za te potrebe bi z materiali, ki so jih naši predniki imeli na voljo (les, kamen, protje, ilovica itd.) rekonstruirali nekaj bivanjskih objektov, s pomočjo katerih bi lahko poustvarili vzdušje in način življenja, ter se poučili o tehnikah gradnje, načinu priprave hrane itd. Omenjeno dejavnost bi lahko povezali tudi s trgovino z domačimi proizvodi, kar je zapisano tudi v strategiji razvoja občine, kjer je ta načrt dobil visoko podporo, saj ima predvideno velike sinergijske učinke z domačo kmetijsko proizvodnjo in pridelavo, turizmom, šolo itd.

Možna lokacija Slovanske vasi v Bašlju

Razvoj turizma starih Slovanov v projektu ŽIVE LEGENDE:

Z namenom, da se izvedejo prvi konkretni koraki za razvoja trajnostnega turizma na temo dediščine starih Slovanov, se je Občina Preddvor priključila še 7 gorenjskim občinam in več strokovnimi institucijami v pripravi projekta ŽIVE LEGENDE. Ta se je septembra 2017 prijavil na 1. razpis LAS Gorenjska košarica, ki se financira iz sklada EU za razvoj podeželja.

Namen projekta: Namen projekta ŽIVE LEGENDE je, da se na osnovi oživljanja, posredovanja, doživljanja in predstavljanja bogate, zanimive in raznolike kulturne dediščine Gorenjske, kot so stare obrti, običaji, zgodovinska (arheološka) najdišča... oblikuje inovativne turistične produkte interpretacije te kulturne dediščine. Interpretacija pomeni, da se to dediščini ne le predstavlja, ampak da se omogoči, da jo obiskovalci celovito doživijo z vsemi čutili, npr. da za nekaj ur lahko postaneš rokodelc gorjuških pip, za spoznaš in preizkusiš prehrano starih Slovanov ali se jo celo učiš pripravljati, da prespiš v staroslovanski hiši ali jo pomagaš graditi, da te po poteh vodi vodnik oblečen v oblačila rokodelcev... S tem bo projekt prispeval k ohranitvi znanj in kompetenc prebivalstva povezanih s to dediščino (tudi v mlajši generaciji), ohranil identiteto podeželskega prostora, prispevali k ohranitvi bogate kulturne dediščine podeželja preko njene uporabe v turizmu ter dolgoročno prispeval tudi k razvoju trajnostnih delovnih mest.

Glavni namen projekta je torej vzpostaviti inovativne turistične produkte interpretacije kulturne dediščine. To se bo doseglo:

- z analizo potencialov kulturne dediščine po območju Gorenjske ter pripravo načrta njene inovativne uporabe za njeno predstavljanje&prenašanje na obiskovalce, mlajše generacije ter njeno uporabo za turistične programe,
- z izvedenimi naložbami v objekte in opreme: Te naložbe so potrebne za razvoj in ponujanje produkta interpretacija kulturne dediščine. V okviru te aktivnosti se bodo obnovili ali postavili: kovaška Germovka v Tržiču, tradicionalna pastirska bajta in arheološki muzej na Krvavcu oz. Cerkljah, **avtentična staroslovanska hiša v Preddvoru,**
- s pilotno izvedbo in promocijo teh (turističnih) produktov interpretacije kulturne dediščine in akcijskim načrtom za njihov nadaljnji razvoj in ohranjanje.

Projekt ŽIVE LEGENDE se izvaja na območju naslednjih občin: Bohinj, Cerklje na Gorenjskem, Jezersko, Kranj, Naklo, Preddvor, Radovljica, Tržič.

Dolgoročni naj bi taki kvalitetni produkti interpretacije kulturne dediščine zagotavljali stalen prenos znanj na mlado generacijo, skrbeli za razvoj interpretacijskih vsebin in učinkovito trženje produkta, kar bo zagotovilo ohranitev bogate kulturne dediščine podeželja in trajnostna delovna mesta.

Aktivnosti projekta ŽIVE LEGENDE v občini Preddvor

Aktivnosti v Občini Preddvor v projektu ŽIVE LEGENDE imajo tematiko starih Slovanov, njihove zgodovine in načina življenja ter z njimi povezanih tradicionalnih rokodelstev; tukaj je še poseben poudarek na rokodelstvih za gradnjo sonaravnih bivališč&hiš in pletenju košar. Poleg sodelovanja v skupnih aktivnostih (npr. izobraževanja, skupna promocija...) so konkretne aktivnosti projekta Žive legende v občini Preddvor naslednje:

- zbiranje zgodovinskih in etnoloških gradiv o starih Slovanih, njihovem načinu življenja, prehrani, oblačilih, bivališčih in tehnikah&materialih gradnje, vsakodnevnih predmetih (oblačila...), gospodarjenju... kot podlage za pripravo interpretacijskega načrta;
- priprava interpretacijskega načrta omenjene kulturne dediščine, s poudarkom na uporabi za turizem in izobraževanje. Ta načrt vključuje vsebine in načine predstavljanja in doživljanje tematike starih Slovanov za obiskovalce;
- priprava privlačnega turističnega produkta, ki vključuje interpretacijo dediščine starih Slovanov ter povezane (sonaravne) dejavnosti, ki jih ponuja območje Preddvora (planinarjenje, kulinarika, čebelarstvo, rokodelstva, kultura...). Med rokodelstvi in materialih zanje je še poseben poudarek na pletenju košar in tehnikah sonaravne gradnje;
- postavitev 1 avtentičnega staroslovanskega bivališča, ki bo omogočilo prikaz načina življenja starih Slovanov, njihovega bivališča, pa tudi organizacijo raznih aktivnosti za obiskovalce (npr. rokodelske delavnice, prikaz staroslovanskih običajev...);
- izdelava 4 avtentičnih kostumov staroslovanske družine (moški, ženska in 2 otroka);
- izobraževanje zainteresiranih domačinov oz. turističnih ponudnikov za izvajanje interpretacije;
- organizacija 4 interpretacijsko-učnih predstavljanj tradicije pletenja kot tradicionalne obrti od Slovanov do današnjega časa;
- organizacija dveh 30-urnih tečajev pletenja košar za prenos znanj pletenja na nove generacije in usposabljanje novih mentorjev;
- organizacija in koordinacija dizajnersko-oblikovalskih aktivnosti za razvoj in uvajanje novih dizajnov pletenih izdelkov, načinov uporabe ter njihove promocije;
- priprava koncepta nadaljnjega razvoja Slovenske vasi v povezavi z interpretacijo tradicionalnih obrti, z drugimi tradicionalnimi sonaravnimi dejavnostmi ter drugo (turistično) ponudbo območja občine Preddvor.

Partnerji v projektu: BSC, Občina Cerklje, Naklo, Preddvor, Turizem Bohinj, Muzeji radovljiske občine, Tržiški muzej, RTC Krvavec, CTRP, Društvo rejcev jezersko solčavske ovce

Koordinatorja za O. Preddvor: Občina Preddvor in CTRP Kranj, strokovno pa sodelujejo še Gorenjski muzej in Zavod za varstvo kulturne dediščine (enota Kranj), ter seveda domačini, lokalna društva, povezani turistični ponudniki (gostinci, ponudniki namestitev, čebelarji, domači rokodelci...).

NADALJNI RAZVOJ STAROSLOVANSKEG TURIZMA OZ. SLOVANSKE VASI

S projektom Žive legende bo občina Preddvor, domačini in domači akterji (društva, turistični ponudniki, šola, ...) skupaj z drugimi partnerji iz Gorenjske (npr. Gorenjski muzej, CTRP Kranj, ...) naredili prve korake pri razvoju turizma na osnovi Starih Slovanov. Ob tem se bodo zagotovo pojavile nove dobre ideje in interes za nadaljnji razvoj.

Sočasno pa bodo dobili tudi **konkreten odziv obiskovalce**, ki jim bodo ponudili konkretna doživetja v konkretnem staroslovanskem bivališču, z uporabo konkretne opreme (kostumi) in izvajanjem konkretnih kvalitetnih turističnih programov in dogodkov.

Na osnovi teh odzivov se bo lahko občina Preddvor, njeni domačini in akterji odločili na kakšen način, kako hitro in na katerih lokacijah razvijati tak turizem. To med drugim vključuje odločitev, ali postaviti še kakšno bivališče in tako postopoma vzpostaviti pravo Staroslovansko vas z vsemi progami in doživetji za obiskovalce. V tem primeru se bo še pred začetkom širjenja rešilo vsa pomembna vprašanja, npr. promet na tem območju in ureditev parkiranja obiskovalcev pred vasjo.

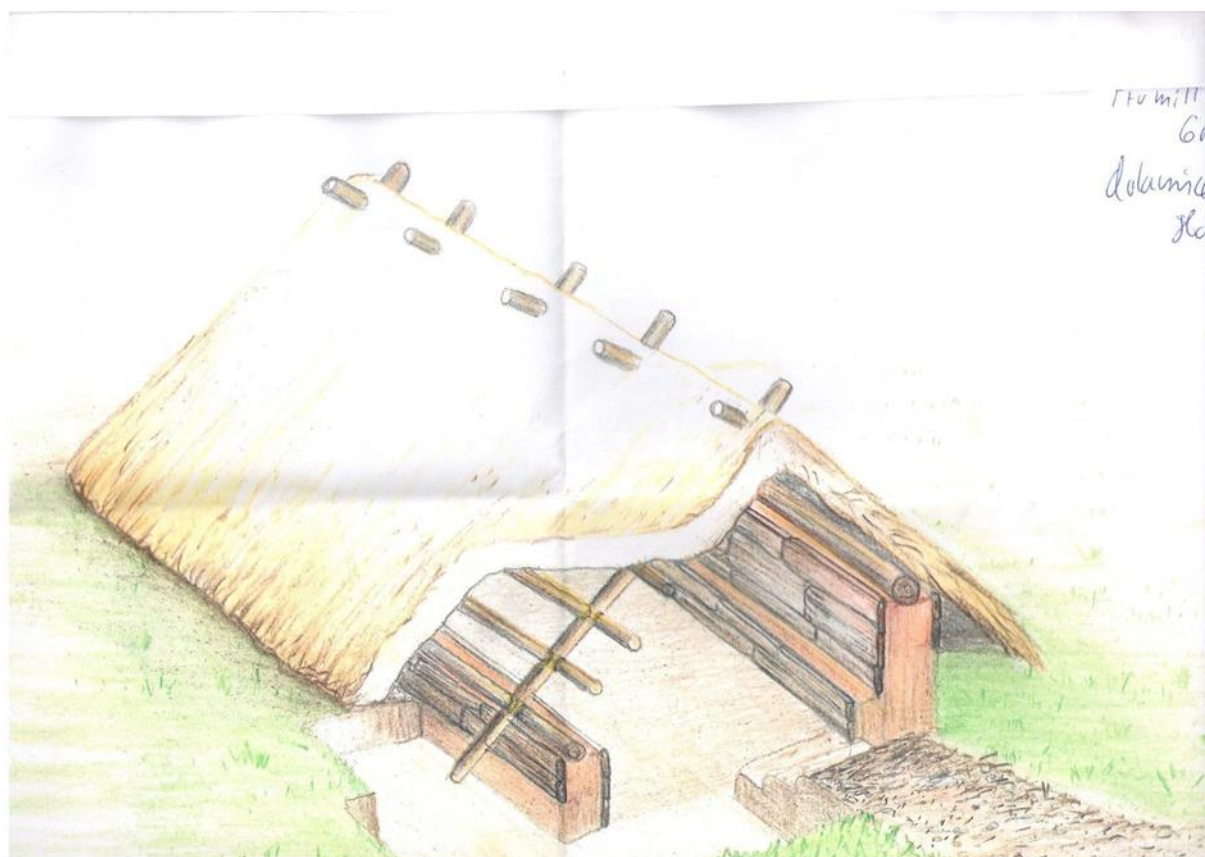

Glamping hišice za turiste na osnovi nekdanjih staroslovanskih bivališč (v vasi Veržej v Prekmurju od leta 2014)

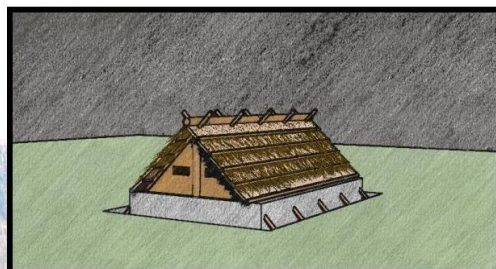
Priloga 1

Postavitev staroslovanskega bivališča« v okviru operacije ŽIVE LEGENDE

V okviru projekta Žive legende bo postavljeno 38 m² veliko izvirno bivališče Starih Slovanov z namenom predstavljanja stoletnih tradicionalnih obrti in naravnih materialov za gradnjo objektov za ta del Gorenjske, ki imajo svoja izhodišča v gradnji objektov Starih Slovanov. Objekt bo prav tako služil kot lokacija za interpretacijo in učenja pletarstva ter drugih sonaravnih tradicionalnih obrti, ki so že stoletja značilna za območje občine Preddvor. V okviru tega bo bivališče predstavljalo tudi način življenja Starih Slovanov s poudarkom na njihovih rokodelskih obrteh. Objekt bo opremljen z ognjiščem in klopjo kot tipično notranjo opremo takega bivališča.

SV. JAKOB ALI GRADIŠČE NAD BAŠLJEM: MARKETINŠKA POTEZA

JE V IZVEDBI

Priloga 2
Kostumi za Staroslovansko družino (odrasel par + 2 otroka)

